

NÁŠA GLÁS

ORGAN NA BALGARSKOTU DRUŽSTVU UD BANÁT – RUMANIJA

- BANÁTSKA BALGARSKA NUVINA ZA KULTURA, NAUKA I STOPÁNSTVU •
- „GLASUL NOSTRU“ – ORGAN AL MINORITĂȚII NAȚIONALE BULGARE DIN ROMÂNIA •
- „НАША ГЛАС“ – ОРГАН НА БЪЛГАРСКОТО МАЛЦИНСТВО В РУМЪНИЯ •

• XXII GUD., 22 (462) BROJ, 16. 11. – 30. 11. 2011 GUD., TIMIŠVÁR •

Ansámبالa „Balgarče“ u Tursku

— na starnite 2 i 3 —

„Bala na pátenčetata“ u Bišnov

— na 5-ta starna —

Svetlána KARADŽOVA ij novija birov na Bardárski gerán

— na 5-ta starna —

OBŠTINATA, LUVĐIJETE, ŠKULÁRETE I MLADÉŽA UD STÁR BIŠNOV SADAT GURA

— na 8-ta starna —

GULEMU PUŠTÉNJI ZA NÁŠTA POBEDA

— na 8-ta starna —

Balgarskotu Družstvu ud Banát – Rumanija si pučitva usnuvátela

S prelegata na osmotu izdánji na međuetničescija festival „Jáku Ronkov“ kojtu se ij daržál u Stár Bišnov na 19 november 2011 g., gusp. deputát Nikola Mirkovič – predsedátela na Balgarskotu Družstvu ud Banát – Rumanija záginu s gusp. Gjusi Nákov – birova na Stár Bišnov, sa pudarili diploma i srébarna značka (*insignă*) na gusp. prof. Karol-Matej Ivánčov, kača belegj na zafálnustta za négvata dalgjugudišna dejnust pulogana u službata na sate banátscí balgare i na banátskata balgarska káuza.

B.D.B. – R. za ima sobstven kandidát za birov u Dénta

Ne preskonferencijata ud 17 november 2011 g., predsedátela na Balgarskotu Družstvu ud Banát – Rumanija, gusp. deputát Nikola Mirkovič ij izjavil, či Balgarskotu Družstvu za predstávi sobstven kandidát za birov u Dénta na mestnite izbore, kujatu slédva da se daržat u 2012 gudina. Ni znájmi za sigá imetu na kandidáta na B.D.B. – R. za birov u Dénta.

Festivála „Jáku Ronkov“ ud Stár Bišnov na VIII-tu izdánji

— na starnite 6 i 7 —

PATE, ISTENATA i ŽUVOTA
Istenscija nauk na Isukrastovata Čarkva, potrebin
za spasénjétu na dušite

— na 9-ta starna —

Ansámbala „Balgarče“ u Tursku

U perioda 7 – 11 september 2011 godina, ansámbala „Balgarče“ ud Vinga ij zal del na međunarodnija festivál pu folklor, kojtu se ij daržál u turscija grád Afyon. Ansámbala „Balgarče“ ij učástval u tozi festivál na pukánata na organizátorete.

Členvete va ansámbala „Balgarče“ sa krénali na 6 september ud grada Čiprovci (Balgárija) kantu Afyon. Spured, či pate ij bil dosta dalag (okulu 1500 km) sa zastánali i u Istánbul, kadetu dicáta sa imáli prelega da puhodat idin del ud tozi palin s istorija grád i da se razšétat pu brega na Bosfora i na Marmará.

Sled katu sa menali na drugijja bregj na Bosfora i sa stignali u Ásija, sled još kulu 500 km patuvanji, na 7 september posle pládne sa stignali u Afyon. Pudpalnotu ime na tozi grád ij Afyon Kara Hisar, kujétu zlamenuva „Čarnija grád Afyon“. Tozi grád se namerva u západnata starna na Tursku i ij stolica na provincijata sas saštotu ime – Afyon. Grada ij na 1034 métera nadmorska visučina i se namerva usreć planinite, kujatu se raztilet ud téčata Akar pa du brega na Egejskotu murjé. Afyon ima 173.100 stanovnici i tozi grád ij pručut sas mrámora, kojtu se vádi ud ukulinata, s kalbasite „sucuk“, sas turscija lokum (rahat). Saštuvremennu Afyon ij idin zadosta gulem zemedelsći centar. U gudinata 1990 ij bil utkrit universiteta „Afyon Kocatepe“. Grada Afyon se namerva na krastupatištetu na gulemite patišta, kujatu vazvat Ánkara za Izmir i Istánbul za Antályá.

Glávnite turističesći obektivni na tozi grád sa: razruhite (ruinite) na stárata krepust, kujatu ij dála imetu na grada; Ulu Camii (Gulemata Džamija); mustta Altigöz (izdignat prez XIII-ja vek); Belija slon (elefant).

Členvete na ansámbala „Balgarče“ sa bili pusretini ud domakinete, kujatu sa nji usigurili idin rakovoditel, kojtu gji ij predruževal prez celija period. Sas tuncete sa se razbireli na anglušći jazić.

Členvete na ansámbala „Balgarče“ sa bili pusretini ud domakinete, kujatu sa nji usigurili idin rakovoditel, kojtu gji ij predruževal prez celija period. Sas tuncete sa se razbireli na anglušći jazić.

Na festivála sa zali del folklorni ansámbli ud: Rumanija, Balgárija, Makedonija, Kosovo, Azerbajdžán, Gruzija i dvá ansámbala ud Tursku.

Na 8 september se ij daržálu utkrivanjétu na međunarodnija festivál. U centara na grada napreć oficiálnite licá na čélu s kmeta na grada, ij počnala parádijata na nárudnite nusiji i tánci. Na 9, 10 i 11 september večera členvete na folklornite ansámbli, kujatu sa zali del na festivála sa prednáseli spektakli u različni

Ansámbala „Balgarče“ u Tursku

kvartáli ud grada. Náša ansámbal ij preigrál sarcáta na publikata.

Na 9 september u festivnata zála na kmetstvotu ud Afyon, ud seku ansámbal ij bil izbrán idin pár (monče i mumiče), kujatu sa bili premenati u nárudnata nji nusija. I členvete na ansámbala „Balgarče“ sa bili gordi s tejnite hubanči kostume, kujatu sa predstáveli nášta daržáva i nášta narodnust.

Instruktora Ádi Kosilkov ij pudaril na domakinete idin manen spomen katu nji ij zafálel za pukánata i za dubrotu prejémenji. Na négva red kmeta na grada Afyon ij pudaril na ansámbala „Balgarče“ idna hubanka kasetka.

U slobudnotu vreme, kujétu sa ji imáli, členvete na ansámbala „Balgarče“ sa imáli prelega da puhodat glávnite obektivu ud Afyon. S tazi prelega sa puhodili idna specifična turska kafána u kujatu se puši tradicionnotu tursku nargile.

Na sétnija denj organizátorete na festivála sa zafáleli na ansámbala „Balgarče“ za hubančija prográm, kojtu sa gu predstávili i sa pudarili idna diploma.

Na 12 september sa krénali na pać kantu Rumanija, no sa zastánali nanovu u grada Istánbul. Tám sa imáli prelega da puhodat Bazáre, Sinata Moskeja, Basilikata muzej Sveta Sofija. Saštu sa imáli prelega da se pušétat pu Marmará s lagjičitu.

Učastvanjétu u tozi festivál ij ustávilu dalboči i nazabravimi spomene na sate členve na ansámbala „Balgarče“ i taj se ij pudpalnal s još idno listu albuma sas spomene na tozi náša ansámbal, kojtu u 2012 gudina za navarši 10 gudini ud katu ij bil sazdádin.

Fráncisk DRÁGINOV

Za proizhoda (etimologijata) na hurtite (II)

Prudalžénji ud menatija broj

Hurtata „báve“

Hurtata „bávem“ zlaménuva „utegam (kača vreme) neštu, udhvarlivam neštu“. Na stárubalgarscí namervami hurtite: *избавити, избавитель, избавляти, избавьник, избавление*. Tazi hurta ima mlogu deriváti, ud kujatu spumenuvami sámu nekolku: *bávin, bávenji, (se) báve, zabáva, zabávin, dubáve, izbáve, izbávitelj, izbávenji, nabáve, nabávenji* i t.d.

I u drugijije jazici tazi hurta ima prelični formi. Primer: srabscí, harvátscí i slovenscí – *báviti se*, ruscí – *бавить*, češcí – *baviti*, polsći – *bawić*.

Proizhoda na tazi hurta se namerva u práslavjánskata hurta *baviti*, kujatu na tejna red si vleče korena ud indoeuropejskata hurta *bhōvī*, kujatu zlamenuva „dukárvam, práva da badi nekaće“.

U svazka sas zlaménjétu na tazi hurta, ij interesnu da se uspuredi sas stáruindijskata hurta *bhāvayati*, kujatu zlamenuva „sazdávam; stánvam uzrok za neštu da badi“.

Hurtata „bedevá“

Hurtata „bedevá“ zlamenuva „napráznu, biz házna; pudarénu“. U náša jazic (kaćétu i u balgarscíja knižovin jazic – „*бадеса*“), tazi hurta ij naflezala prez turscíja jazic – *badi hava* sastávina ud persijskata hurta *bâd* = *vetar* + arábskata hurta *hava* = *vreme*. Interesnu ij da se pudbeleži, či i nášte stárite sa dumali „*na vetara; utišlo ij na vetara*“.

Hurtata ij naflezla i u srabscíja i harvátscíja jazic – *badáva*, kaćétu i u slovenscíja jazic – *badava, zabâdava*.

Hurtata „badžanák“

Badžanáci se naričet idin-drugji mažjéte užénati za sistri. Hurtata „badžanák“ ima turscí proizvod – *bacanak* (se četé „*badžanák*“) i tá ij derivát na turskata hurta *baci* (se četé „*badži*“), kujatu zlamenuva „po-gulema sistra, káka“.

Hurtata „badanj“

Hurtata „badanj“ zlamenuva „darven sad za vinu, uda ali drugijije téčnusti“. Hurtata ij naflezala prez turscíja jazic – *badya*, a u turscí jazic ij naflezala ud persijscí jazic – *bâdye*, kujatu zlamenuva „sad za vinu“. U balgarscíja knižovin jazic hurtata se namerva pud dve formi: *бадия* i *бадън*.

Hurtata „barják“

U balgarscíja jazic se upotrebuva i hurtata „*зname*“ sas saštotu zlaménji. Hurtata „barják“ ima turscí proizvod – *bayrak*.

Hurtata „bakar“

Hurtata „bakar“ zlamenuva „čarvenikav metál, kojtu ij zadosta meći i se prerabotva dosta lésnu“. Redovnu ud bakar se právat kutli i kazánčita. Hurtata ima po-više deriváti, ud kujatu nija spumenuvami: *bakarev (bakaren), bakarosan (bakarisan), bakarosvam (bakarismam)* i t.d. Hurtata ima turscí proizvod – *bakir*. Namervami tazi hurta i u srabscíja i harvátscíja jazic – *bakar*, kaćétu i u albánscíja jazic – *bakër*.

Hurtata „balákam“

Hurtata „balákam“ zlamenuva „barkam u uda (ali u druga téčnust) za da si igrája“. Deriváti na tazi hurta: *razbalákam, izbalákam* i dr. Na ruscí jazic ima hurtite *балакать* = „brešteleja“ i *балакуп* = „granče za mleku“. Na ukrainscí ima hurtite *балакamu* = „prekázvam, hurtuvam“ i *балак* = „rázgovor“. Vazmožnu ij hurtata „balákam“ da varvi ud šuma, kojtu se diga gá nekuj brešteleji, zaštotu tozi šum si preliče sas šuma, kojtu se diga gá nekuj barka u udata.

Hurtata „baldaza“

Hurtata „baldaza“ zlamenuva „sistra na drugárcata“ (užénatija muž nariče „baldaza“ sistrata na négvata drugárcá). Hurtata ima turscí proizvod – *baldiz*, kujatu zlamenuva saštotu.

Hurtata „bára“

Hurtata „bára“ zlamenuva „manena stujášta uda; mokru ali vlážnu mestu“. Derivát na hurtata „bára“ ij hurtata *barčalog* = „matna, muskura i kálna uda“. Hurtata „bára“ ja sreštemi i u mestnite imená (naprimer: *Bárata, Crna Bára, Bárčitu* i dr.). Hurtata se srešte i u drugijije jazici: srabscí, harvátscí i slovenscí – *bara*, ukrainscí – *бар*, češcí – *barina, bara*, slovášcí – *bara, baržina*, polsći – *barzyna, barzowka*. Hurtata „bára“ ij svarzana sas stáruindijskata hurta *barburá-m* = „uda“ i pruizhážde ud indoeuropejskata hurta *bôra*. Hurtata se srešte i na keltscí – *béra*, na albánscí – *b(ë)rrák*, kaćétu i na turscí (u dialekt) – *bara*.

— Za slédva —

S. V.

KALEJDOSKOP (XX) MOZÁJK UD *PASTRI* MISELJI

Horata, kujatu u istena zlamenuvat neštu hubavu i koresnu za obštnustta, ni se rudat taj. Bog uputrebuva nakáze i probvanjéta za da gji naprávi da sa taj – haznuviti (i) za drugijete.

Aku ištiš da preigráš, treba da si gutov, preprávin za satu.

Tolkuz vreme, kolkutu za izdaržiš makár još máлку, ni šté badiš sassém pubedén.

Náj-hubavija náčin za da se správiš, da upatiš kátadenšnite raboti ij da gji razreševaš taj kaćétu varvat tija na red, udvan unezi, kujatu se javat urbušći i sa po-glávni – treba na tej da nji se dadé prednicata.

Po-dubre ij da duvaršiš idin manen proekt, ud kolkutu da ustáviš idin gulem naprávin na puluvina.

Žuvota ij katu sládcija léd (îngheřata). Rádvaj se na négu, dukatu ni se iztupi.

Pušténustta ni te kuštuva ništu, ama ij tvarde cenuvita.

Za da pukážiš na nekugu, či gu ubičeš i puštuvaš, hariži mu makár idin manen tál ud tojtu vreme.

Idna dubra i dubre ubádina hurta moži da pumogni nekugu da ima idin čudésin denj. Idna dubra niubádina hurta moži da ustávi idno práznu mestu u dušata.

Zámanj saštestvuva (ima) neštu hubavu u seku situácija, nužnu ij sámu da putراسiš.

Milata ni šté se izgubi nikade; zámanj tá za ti se puvarni uveličéna sto pate.

Aku za varviš pu pate na žuvota s vera za da napráviš kakotu treba, tugázi Bog za naprávi ustáanalotu – rabotite, kujatu ti ni moži da gji storiš samićeć.

Néma po-gulemu blaženstvu ud kaćétu da puznáš milata i uproškata na Věčniija Storitelj.

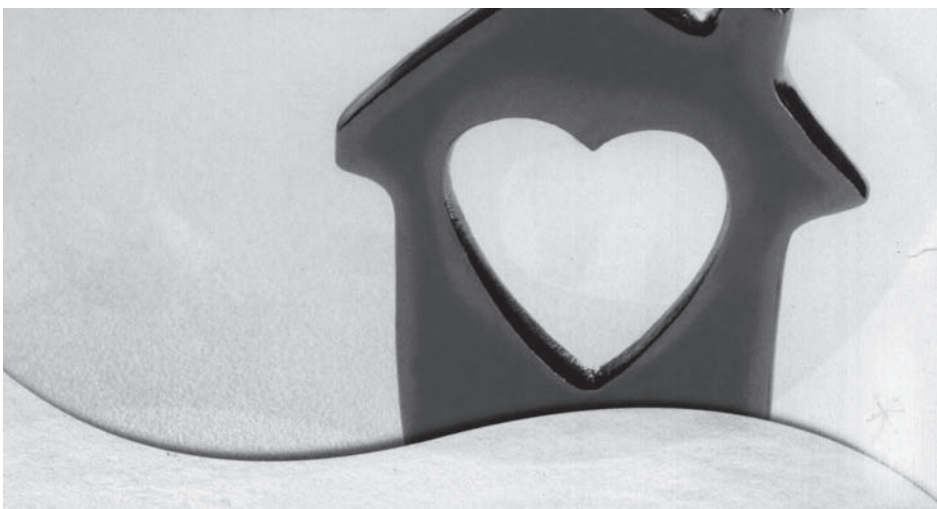
Stresa i pudtiskanjétu sa katu bujačta; umeni gji s milata i mira na Satmožnija Storitelj.

Zastani ud satu kakotu práviš, makár i sassém máлку, zaturi si učite i prumisli se na nekuj milin, skap za tébe. Izprati mu tojta mila prez mulitvi i pumuli Božánskata Pruidnust da blagusluvi unazi persona, kujatu ja milvaš.

Ima Nekuj, Kojtu ti puznáva sarcito i znáji satu kakotu moži da se znáji za tébe i, osubitu, Kojtu te milva biz uslovija. Glávnu ij da imaš makár máлку uvervanji, nadežba i mila. I, ne náj na kraja, da znáš i da si prepuznáš grejvete prez čestnu iskanji, želba za uprušténji.

Aku, nekupać, za se iztréfi rabotite da ti dustignat mlogu tažku za pudnásenji, pumuli Guspudina Boga da te pumogni. Toj za ti izdigni i máni sate trudnosti, za ti naprávi po-léku kátadenšnotu breme i za ti prusvetli dušata.

Nide se ustáve da purpádniš! S pozitivni, čisti miselji, s dubri, dostojni hurti i, saštu, s hubavi, dupádni dejnusti za možiš da imaš idin preličin žuvot u Božijata kašta.

IvAnKa

60 gudini ženitbenscí žuvot

Familijata moži da badi idna ud náj-gulemite nášte rádusti. Nitu idna mila ni jé taj dalboka, nitu idna rádust ni jé taj savaršéna kača unazi, kujatu moži da kraluva u idna familija. Familijata moži da mu pumága da imami satu détu ij náj-dubro u žuvota.

Familija sa utemelili, sigá 60 gudini, na 25 november, 4 pára brešćáne kujatu sa se vinčeli na idnaž u čarkvata ud Brěšća: Tapanov Čépu s Terezka, Ráčov Čáni (pukojin) s Nácka, Budur Kogji (pukojin) s Mariška i Čokánj Čépu (pukojin) s Mariška (pukojna).

Familijata Tapanov Čépu i Terezka ud Brěšća ij idna rádusna familija otu sa dučekali na 25 november da si praznikuvat 60 gudini ženitbenscí žuvot – diamántena svatba. Sa se užénali dosta mládi, taj ij bilo tugázi, čiču Čépu na 18 gudini, a nána Terezka još ne bilá navaršila 15 gudini. Sa se vinčeli u nárudna nusija i sa hodili u Dédva s kučija vaz štam páre da gij štámpa.

Tezi 60 ženitbenscí gudini, kujatu ni sa nikak máлку, sa menali mlogu barži, niusetinu barži – mi dumat nána Terezka i čiču Čépu. Sa izmenali i

u dubro i u zlo. Sled svátbata čiču Čépu ij utišal katána, ji služil 3 gudini: u Râmnicu Sărat 1 gudina i 2 gudini u Bukureš. „U Bukureš sa me dorili da utida na škula za oficirin. Ama se me dorili, lel kátu sam znájal da trukvam na mašina, ama kátu Terezka ne štela da dodi s méne, sam rékal či tugázi nitu áz ni šta utida. Sled katánite sam utišal trakturist, 5 gudini sam rábutil u SMT. Posle sam učal na škula za šofer i ud tugázi sam bil sé šofer du pénzijata. Sam rábutil i kača šofer na Taxi u Dédva, 8-9 gudini – tolkuz ij trájal Taxi u Dédva. Pámta sa me izprátili u Pitești da dunesa idna nova Dacia za Taxi i, Božé, či mi ij bilo drágu da ja kárem“. Nána Terezka ij rábutila u kulektiva. Zágjnu sa si utránali dicáta: dešterete Rácka i sina Pálču, sa gji užénali, a sigá se rádvat na unucite Ána-Marijka s Miháj, Marijka s Joška i Čépi i osubitu na práunucite Aleksándra i Andreea – „tija sa nášta rádust“.

„Kača mládi smi hodili u kamine, imálu ij svirne, igra. Ama satu ij menalu i etu smi ustareli i ni možim više kača napreć“ – prekázva nána Terezka. „Na mládite žéla da sa zdrávi – duma čiču Čépu – da ustarejat ne sámu štutu námu, negu i po-mlogu gudini da ustarejat, ama da ustarejat zdrávi ne da badat bulnávi“.

Se duma, či ženitbata zlamenuva idno zágjnu patuvanji na dváma, dalgju kolkutu idin cel žuvot. A kuja li ij tájnata na dalgjija ženitbenscí žuvot? Universálna recépta, još ne se iznamera! Vájda náj-glávnotu ij da si nameriš tojta puluvinka, a sled tuj zágjnu da se napravi žuvota rádusin. Treba i dubro zdrávi – za da ij dalag; mila, vera, uvervanji i puštuvanj – za da badi blažen. A drugotu dodi ud samo sébe.

Tuši PETKOV-ŠEHABI

Familijata Tapanov napreć sas 60 gudini

Luvdžijskotu družstvu ud Stár Bišnov na utkrivanjétu na sezona za lov na zájaci

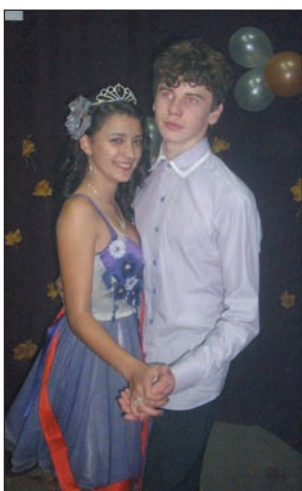
„Bala na pátenčetata“ u Bišnov

U petak, 4 november, u Kulturnata kašta ud Stár Bišnov, školárete ud XII-ja klás ud náša Licej sa se trudili da uredat bala za prejémenji na „pátenčetata“ (školárete ud klasvete IX A i IX B) u Liceja. Tazi ij bilá XX-ta edicija na „Bala na pátenčetata“ u náša škula – parvata edicija se ij daržála u jesenja na 1992-ta gudina!

Na bál, „devetite“ sa pukázali zašto vredat da badat izbráni kača náj-hubancíte: tija ij trebalu da igrájat različni tánci, da utguváret na idnija pitánčita ali da se ublečat u neštu „groznu“. Na sétne sa bili izbráni slédnite:

- Náj-hubankata: Denisa Asăvoaei (IX-ja A)
- Náj-hubancíja: Dáni Chiriác (IX-ja B)
- Náj-puznátata: Emi Mehno (IX-ja B)
- Náj-puznátija: Dáni Čokánj (IX-ja A)
- Náj-nivinnata („Miss Inocență“): Lidia Ciobancan (IX-ja A)
- Náj-nivinnija („Mister Inocență“): Miki Mirkovič (IX-ja B)
- Náj-hubancíja pár: Grațielia Bojan i Toni Čokánj (IX-ja B)
- Náj-„strášnité“ dreji: Cristina Munteanu (IX-ja B) i Flavius Lavița (IX-ja A).

Kolkutu ij trájal bala, smi videli i tri kasi teatrálni igri (videoklip). U „režijata“ na drugárju Péri Topčov, XII-ja klás sa napravili „Ziua vrăjitoarelor“ ud timišvárskata formácija Cargo i „Am cazanul meu“ ud Desperado, a négvite školáre (X-ja klás) sa izigráli palčenskata pesma „Miša“ ud náša puznátata formácija Pepeluša.

Sled katu se ij ubádilu kuja sa preigráli, se ij počnalu mulatuvanjétu za sate kujatu sa bili pukánati, školáre i dáscale.

Kristina KIRILOVIČ, XI-ja klás

Svetlána KARADŽOVA ij novija birov na Bardárski gerán

Na mestnite izbore kujatu sa se daržáli u Balgárijia na 30 oktober 2011 g. Svetlána KARADŽOVA ij stánala novija birov (kmet) na Bardárski gerán. Tá se ij borila sas šest mažje i ij uspela da pubedi. Svetlána ij bilá nizavisim kandidát, katu ne trasila pudporkata na nitu idna političeska partija, a se ij bazirala idinstvenu na tejnata 14 gudišna rabota u službata na banátsčite balgare. Tá ij uspela da uveri horata ud Bardárski gerán, či idinstvenata obšta káuza, za kujatu zaslužva da se borat horata ij zapázvanjétu na balgarsčite tradiciji na tuj unikálnu sélu i borbata za po-dubro obštu badešte.

Na 10 november 2011 g. Svetlána KARADŽOVA, kmet na sélutu Bardárski gerán, ij puložila kletvata i ij fležala u dlažnust

Svetlána KARADŽOVA ij rudéna na 18 september 1973 g. Prez 1996 g. ij zavaršila Universiteta „Sv. sv. Kiril i Metodij“ ud Veliko Tarnovo, speciálnust Balgarska filologija. Ud dve gudini rábuti kača vazpitátelca (educator) u Doma za dicá i junose ud Bardárski gerán. Ud 2004 du 2007 g. ij bilá redáktorca na katoličánskata nuvinu *Abagár*, kujatu se izdáva u Sofíja pud rakovodstvotu na arhimandrit Georgi Eldarov. Idno vreme ij rábutila i u ekipa na zamestnič-ministera u Ministerstvotu na vanšnire raboti ud Sofia, a ud počnivanjétu na 2008 g. du 2010 g. ij bilá glávin ekspert za „Vrazci sas obštnustta“ u obština Bjála Slátina. Svetlána KARADŽOVA ij satrudnič na publikácijite na B.D.B.–R. – nuvinata *Náša glás* i spisánjétu *Literaturna miselj*.

Ud 1998 g. rábuti dubruvolnu za blágotu i za káuzata na banátsčite balgare ud Balgárijia, katu se ij uklučila u po-više proekta:

- Usnuveva nuvinata *Фалмис* – *Uveć fálim*, parvata publikácija na banátsčite balgare ud Balgárijia, na kujatu ij bilá glávin redáktor ud 1998 g. du krája na 2004 g.;

- Prez 2007 g. usnuveva Družstvotu na banátsčite balgare ud Balgárijia, na kujatu ij predsedátelca ud 2007 g. du dnés.

- Sazdáva i puddarže čitiri internet sájtve za banátsčite balgare: www.falms.org, www.bardarskigeran.eu, www.saedinienie1923.blogspot.com i www.karadzhova.blogspot.com;

- Izdáva serijata knjigi „Родовата памет на банатските българи“, ud kujatu sa izlezali već dvá toma;

- Ij scenarist na mlogijjete festivále i spektákale na ansámblite i dejcite na Kulturnata kašta „Съединение-1923“ ud Bardárski gerán.

Redákcijata i rakovodstvotu na B.D.B.–R. ji želat mlogu uspeh u rabotata!

M. M.

Festivála „Jáku Ronkov“ na VIII-tu izdánji

U 2004 godina u Stár Bišnoiv za paruv pać se ij daržál mežduetničesćija festivál, kojtu nosi imetu na pručutija bišnovsći učitelj, pisátelj, žurnalist, kántur i dirigent – Jáku (Jákob) Ronkov. Tozi udahnuvén i sarcát bišnuvenin ij učil na pismu, čatenji i računenji mlogijije pukulénjéta dicá. Sate, kujatu sa bili učení ud učitelja Jáku Ronkov, tezi, kujatu sa rábutili s négu u drujijete oblasti na kulturnija žuvot, kaćétu i sate drugijete banátsći balgare pućitvat spomena na Jáku Ronkov. Zaradi satu tuj, kaćétu i za drugijete mlogijije zaslugji na buditela i prusvetitela Jáku Ronkov, négvotu ime ij bilo dádinu taj na bišnovsćija mažći hor, kaćétu i na gudišnja mežduetničesći festivál, kojtu se darži u meseca november u Stár Bišnov.

Festivála „Jáku Ronkov“ ij bil organiziran ud: Mestnija savet Stár Bišnov, Kulturnata kašta ud Stár Bišnov, Okražnija savet Timiš i Balgarskotu Družstvu ud Banát – Rumanija. Tazi godina festivála se ij daržál na 19 november i sa učástvali slédnite folklorni ansámblji: „Balgarče“ ud Vinga, „Cavalerii tradițiilor“ ud Becicherecu Mic, „Bosilče“ ud Târgoviște, „Gjávscija carulj“ ud Kisszombor (Madžersku), „Palučenka“ ud Stár Bišnov i, razbire se, bišnovsćija mažći hor „Jáku Ronkov“.

Mažćija hor „Jáku Ronkov“ ud Stár Bišnov

Ansámblja „Balgarče“ ud Vinga

Udvan sastáivate, na festivála sa zali del i mlogijije drugijije gustene: gusp. Asen Tutekov – kulturin ataše u Posolstvotu na Republika Balgárijia u Bukurěš, gusp. Georgi Vasilski – redáktor u Balgarskotu Nacionálnu Rádio, sekretáre na Daržávnata Agencija za Balgarete ud Čužbina (kojtu ij predál idin puzdravitelin ádres ud starna na predsedátela na D.Á.B.Č. – gusp. Rosen Ivánov), birova na Ivánovo (Sarbija) – gusp. Josif Vasilčin-Máre, idna oficiálna delegácija ud Kisszombor (Madžersku), idna oficiálna delegácija ud starna na balgarskata

Ansámblja „Palučenka“ ud Stár Bišnov

„Gjávscija carulj“ ud Kisszombor, ansámblja „Bosilče“ ud Târgoviște, ansámblja „Cavalerii tradițiilor“ ud Becicherecu Mic, kaćétu i srednata i, posle, gulemata grupa na ansámblja „Palučenka“. Dicáta i mládite členve na folklornite ansámblji, premenati u tejnite hubanći, remnivi nárudni nusiji, sa se nadigrávali i nadpevali na bišnovskata scena, kujatu ij stánala na tozi denj, mestutu na dubrotu razbirenji megju sate narodnusti, kujatu sa si izprátili predstavitele na festivála „Jáku Ronkov“. Valnite na muzikata, žuvite ali po-bávnite ritmi na nárudnite igri, hubustta i čičnustta na nárudnite nusiji sa napravili ud tozi denj idin izvanrednu hubanći práznić.

Dicáta členčita na ansámblja „Palučenka“ sa zarádvati mlogubrojnata publika s balgarsći nárudni igri ud Banáta i ud Balgárijia, kaćétu i s mlogu hubanći pesmi. Členvete na ansámblja „Balgarče“ sa „zamájali“ publikata s izvanrednu hubančite izpalnéni balgarsći i rumasnći nárudni igri, s rumansčite nárudni pesmi, kaćétu i s istoričesćija montáž, kojtu predstáve del ud istorijata na banátsčite balgare. Dicáta ud ansámblja „Gjávscija carulj“ (ud Kisszombor) sa predstavili mlogu hubanći madžersći nárudni igri i pesmi. Na tejna red, dicáta ud ansámblja „Bosilče“ sa zarádvati publikata s poezijata „Аз съм българче“ ud Iván Vázov, s nekolku sjuiti balgarsći i rumansći nárudni igri, kaćétu i s balgarsći nárudni pesmi. Členvete na ansámblja „Cavalerii tradițiilor“ ud Becicherecu Mic sa predstavili na izvanredin náčin po-više nemsći nárudni tánca.

Ansámblja „Gjávscija carulj“ ud Kisszombor

asociácija „Záedno“ ud Târgoviște rakovodina ud gusp. Costache Vasile, načálnici na kompánija „Lukoil“ (Rumanija) i drugijije oficiálnji licá. Ud starna na Balgarskotu Družstvu ud Banát – Rumanija, na festivála „Jáku Ronkov“ ij zal del predsedátela – gusp. deputát Nikola Mirkovič, bivšija predsedátel – gusp. prof. Karol-Matej Ivánčov i drugijije členve na rakovodstvotu na Družstvotu, kaćétu i členve ud rakovodstvotu na filiálite na B.D.B. –R.

Sate gustene, kujatu sa dušli u Stár Bišnov na tozi denj i sa učástvali na festivála, sa bili pusretini i prejati ud gusp. Gjusi Nákov – birova na Stár Bišnov i ud gusp. Nikola Mirkovič – predsedátela na B.D.B. – R.

U 18 saháte ij počnal kulturnija program uredén s prelegata na tazgudišnja festivál. Programa ij bil utorin s tri pesmi izpalnéni ud bišnovsćija mažći hor „Jáku Ronkov“, rakovodin ud Elena Dojčeva-Drágomir. Sled to, na scenata sa se káčili na red: manenata grupa na ansámblja „Palučenka“ (rakovodin ud Páli Velčov), ansámblja „Balgarče“ (rakovodin ud Ádi Kosilkov), ansámblja

Ansámblja „Cavalerii tradițiilor“ ud Becicherecu Mic

Festivála „Jáku Ronkov“ na VIII-tu izdánji

Ansámbala „Bosliče“ ud Târgoviște

Ansámbala „Balgărce“ ud Vinga

Ansámbala „Palučenka“ ud Stár Bišnov

Nárudnata pevica Marijka Hajlemás

Treba da spumenémi, či makár či nencete sa emigrirali másivnu u Germánija i tuka ua Banáta sa ustánali sassém máľku, nemsčite tradíciji i nemsčija duh se pázat i dálja, zaštotu nencete sa ustávili pu tezi mestá mlogjije sledi ud tejnata visoka kultura i civilizácija.

Idna iznenáda na festivála ij napravila pručutata nárudna pejáčca, gosp. Marijka Hajlemás, kujatu ij zarádvala sate prebránite s dve mlogu hubanči pesmi ud tejna repertoár.

Biz da grešimi, možim da ričémi, či sate folklorni sastávi, kujatu sa se pukáčili na bišnovskata scena na 19 november, sa si dáli istenskata mera na tejna talent i sa predstavili na mlogu visoku nivo delve ud folklora na tejnata narodnust. Saštu taj, treba da pudbeležimi, či kača gá tazgudišnja festival ij bil organiziran s mlogu po-dubre ud kačétu menatite mu ediciji, a udvan tuj i prográma ij bil po-remniv i po-bugát, po-blizu du izura na autentičnija folklor.

Pu vreme na kulturnija prográm, birova na Stár

Bišnov – gusp. Gjusi Nákov zágjnu s predsedátela na Balgarskotu Družstvu – gusp. deputát Nikola Mirkovič sa darevali nagrádi, diplom i spomene ud festivála. Taj sa dubávil nagrádi za tejnata dubra dejnust: predsedátela na „Luvdžijskotu družstvu“ ud Stár Bišnov – gusp. Gjuka Čokánj, antenore na bišnovsčija futbolin ekip „Pobeda“ – gusp. Péri Mirčov i rakovoditelkata i dirigentkata na bišnovsčija mažci hor „Jáku Ronkov“ – gusp. Elena Dojčeva-Drágomir.

Kača belegj na zafálnustta za negvata daljugudišnja dejnust pulogana u službata na sate banátsči balgare i na banátskata balgarska káuza, bivšija predsedátel na Balgarskotu Družstvu ud Banát – Rumaniya, gusp. prof. Karol-Matej Ivánčov ij bil nagradén ud sigášnja predsedátel na Družstvotu – gusp. Nikola Mirkovič i ud birova na Stár Bišnov – gusp. Gjusi Nákov sas srébarna značka (*insignă*).

Udvan tezi po-gore spumenati, sa dubávil diplom i pláketi predstavitelete na sate folkorni ansámbl, kujatu sa zali del u tozi festival, predstavitelete na bišnovsčija mažci hor „Jáku Ronkov“, kačétu i predstavitelete na Posolstvotu na Republika Balgárijia u Bukurěš, predstavitel na Daržávnata Agencija za Balgarete ud Čužbina i predstavitel na kompánijata „Lukoil“.

Dupáde se da skluča tozi materiál s idna miselj, kujatu me drážni i ni mi dáva mira. Ud katu sam videl kulturnija program uredén s prelegata na tazgudišnja festival „Jáku Ronkov“, se misla, či prez nášta nusija, nášte nárudni pesmi i igri, izobštu prez nášta nárudna kultura, nija – banátsčite balgare – stánvami ud gudina du gudina, ud denj za denj sé po-puznáti, po-dubre cenéni ud nárudnustite pukraj kujatu žuvejmi. I tuj neštu moži i treba da badi belega na badeštotu prebadvanji na náša rod u istorijata na tezi mestá, kujatu slédva da ja „napišat“ s tejna žuvot i tejnite právbi slédvaštite pukulénjéta. Dáj, Bože, taj da badi!

...

Sam stujál na hurta s nekolku ud gustenete na tozi festival i tija sa si izkázali tejnite miselji i useštbi uzrukuvani ud hubančija spektakál. Spured, či mestutu ud nuvinata ni dupušte da gji predstavimi sate, sam zadaržál sámú hurtite na predsedátela na filiálata Brěšća na B.D.B. – R., gusp. **Péri Rádulov**: „S gulema rádust sam prejal pukánata. Kača seku gudina, ud osem gudini nasám, stanovnicite na Stár Bisnov, i ne sámú tija, imat vazmožnustta da prežuvejat hubanči i nizabravimi momente s prelegata na Festivála „Jáku Ronkov“. Čestitam organizátorete za uriždenjéu na tazgudišnja edicija ama i za tuj, či nikade ni zabravet da si pučivtat tejnite ličnosti i da saberat na idno mestu, s tazi prelega, stanovnicite na Stár Bišnov, gulemi ličnosti na balgarete i hubančite balgarčeta, kujatu mu rádvat i rastušvat s tejnata, ama i nášta, pesma, igra i nusija.

Hubustta na tezi nizabravimi migve, prežuvani megju bišnuvete i tejnite gustene sa mi raztripérili sarcito i, máľku razžálin, se misla na dičetata ud drugijete banátsči balgarsči ánsámbl, kujatu ne imáli prelega da vidat i da prežuvejat tazi grándiozna prujáva“.

GULEMU PUŠTÉNJI ZA NÁŠTA POBEDA

U IV-ta liga, Pobeda se namerva na osmotu mestu, s 25 punkta. Da vidimi po-dole kako se ij dugudilu u sétnite dve igri.

Igrite ud tazi jésenji:

20 august: POBEDA – Chişoda 1-3 (1-1)
 27 august: Şag – POBEDA 2-0 (1-0)
 31 august: POBEDA – Gottlob 4-2 (3-0)
 4 september: Dragşina – POBEDA 0-1 (0-1)
 9 september: POBEDA – Gătaia 2-1 (1-1)
 18 september: Bobda – POBEDA 2-2 (1-0)
 21 september: POBEDA – Dumbrăviţa 1-1 (0-0)
 24 september: POBEDA – Deta 2-0 (1-0)
 1 oktober: Auto – POBEDA 1-1
 8 oktober: POBEDA – Bucovăţ 2-3 (0-1)
 15 oktober: CFR – POBEDA 5-0 (3-0)
 22 oktober: POBEDA – Cerneteaz 6-1 (3-0)
 29 oktober: Nerău – POBEDA 0-0
 5 november: POBEDA – Pişchia 7-1 (2-1)
 12 nuvember: Peciu Nou – POBEDA 1-3 (0-2)

Antrenore Péri Mirčov ij izprátíl u terena slédnite igréce: GJ. STOJÁNOV – D. TALPOŞ, J. BOBOJČOV, D. GABĂRĂ, S. HORODINCĂ – D. VASILČIN, A. ROŞU, T. BUDUR, J. BRATÁN –, J. KALAPIŞ, V. MICLUŢ.

Antrenore na Pobeda, Péri Mirčov (Marci) ij nagradén s diploma i pudárák

Sa flezali još Dragoş Rusu, Drágan Bábuškov, Péri Šerbán („Pepe”) i Gjuri Stojov.

Sa ukáreli gulovete Váli Micluţ, u menutete 21 i 54, i Jáni Kalapiş, u 26-ja menut.

19 november: POBEDA – Lugoj 0-2 (0-1)

Antrenore Péri Mirčov ij krénal sas slédnite igréce: GJ. STOJÁNOV – D. TALPOŞ, C. FIBIŞAN, J. BOBOJČOV, S. HORODINCĂ – D. GABĂRĂ, D. VASILČIN, T. BUDUR, D. RUSU – J.

BRATÁN, J. KALAPIŞ.

Sa flezali još Alin Roşu, Gjuri Stojov, Váli Micluţ i Dragoş Daju.

Da spumenémi tuka dve raboti. Náj-parenj, treba da zabeležimi, biz da izbarkami nikak, kaće sa preigráli, ali po-dubre ubádinu kaće sa zali trite punkta gustenete, kujatu se namervat na parvotu mestu u klasamenta: gulovete sa gji ukáreli ud dvá 11 métera dáđini za bedevá ud idin sviréc nikakaj (kaćetu smi imáli za dosta tazi jésenji), kojtu, za da pumogni po-hubeve gustenete ud Lugoj, ij izhvaril i dvá igréce ud nášte – Siniša Horodincă i Gjuri Stojov.

U drugji red, idin izvanredin i mlogu hubančí moment za nášta Pobeda: sé u tozi denj, večera, na VIII-ta edicija na festivála „Jáku Ronkov“, antrenore na Pobeda, Péri Mirčov (Marci), ij bil nagradén s idna diploma i s idin pudárák, kaća zafálnust i puštuvanji za sata négvata trudba kaća antrenor u sétnite gudini. Mu želimi i na dálja mlogu uspeh u tazi hubankata rabota détu ja varši!

Na mlogu gudini s Pobeda, Marci!

26 november: Jimbolia – POBEDA

*stud. Drágan BÁBUŠKOV
 prof. Péri TOPČOV*

OBŠTINATA, LUVĐIJETE, ŠKULÁRETE I MLADÉŽA UD STÁR BIŠNOV SADAT GURA

U sabuta, 19 november, mlogijije bišnuvene sa zali del na nasadevanjétu na 4500 draščeta (brest, osenj i bog-darvu) udvan sélu, pukraj pate kantu Kučuvát. Tazi dejnust ij bilá organizirana ud gusp. deputát Miki Mirkovič, zájdnu s gusp. birov Gjusi Nákov. Sa sadili drasčetata, u paruv red, Luvđijskotu Družstvu ud Stár Bišnov, kujétu i

utguváre za hutáre ud pukraj sélutu. Sa zali del, homa ud sutirnata, i školárete ud nášta Licej, kaćetu i Mladéžkata organizácija na Balgarskotu Družstvu ud Banát, filiálata Stár Bišnov. Pukraj bišnuvenete, sa rábutili i nekolku firmi ud Smikluş i ud Timişvár.

Se rádvami sincata, či tolkuz mlogijije tima sa zali del, osubitú mládi, na idna ekologičeska dejnust za

nášta Bišnov, zaštotu se znáji tvarde dubre kolku vredi da imami gura pukraj námu. Smi nastojni da nasadevami još mlogijije hiljadi drasčeta, aku za moži homa ud prulečta, i se nadevami, či prez nekolku gudini, s Božijata pomušt, za vidimi u istena gurata ud pate kučuvátsčija!

prof. Péri TOPČOV

PATE, ISTENATA i ŽUVOTA

Sveta Gianna Beretta Molla

(1923 – 1962 g.)

Izjavéna za blažéna na 24 april 1995 g.; Izjavéna za sveta na 16 máj 2004 g.

Tuka ij hurtata za idna zadosta „nova“ sveta taj, či ni puznávam još satu u svazka s néja. No puznávam čudésata, kujatu se ij dugudila pu tejnotu sredustujánji i zaradi kujatu ij bilá izjavéna za „blažéna“. Razbire se, či celija tejin žuvot tá si gu ij prežuvea blizu du Boga, u službata na bližnika, za sláva Božija.

Čudesata ij slédnata: „Smi u gudinata 1977 u Brazilija, u Grajau, tám kadetu idin ud tejnite brájce, kojtu ij bil misnič, ij utišal u misionstvu. U tuj manenu gradče, u špitále leži na smrač idna májca, kujatu ij rudila tejnotu čitvartu dite prez *cezariána*. Ditetu se ij rudilu martavu. Rabotite sa se usukali i bi trebalo da zanesat májčata na 600 km deléku u idin po-gulem špitálj, či tuka ni možat da ja pumognat. U tuj tejnu stánji máj či ij bilo nivazmožnu. Taj, či kalugjericata kujatu ja briguva ij počnala da se moli kantu Gianna Beretta Molla za da stujé u pomušť na tazi májca da ni treba da ja nosat taj deléku, negu da ji se zatvori ránata, kujatu ja ima. Sistrata darži u racite idno svetiče ud tazi sveta i taj se moli: «Ti, kujatu si sistrata na guspudina Alberto, napravi da se izceri i da se zatvori tejnata rána i da ni treba da patuva du Sao Luis!».

Sistrata Bernardina ij vikala još dve sistri da molat s néja. Pu kaćétu prekázva bulnávata, u ondzi mig bulevite sa počnali da uslábet i na barži sa prekasnali sassém. Taj, či sa javili na doftura, kojtu ij sapécasal, či baja više gu néma, či ni tréba da ja práštet nijdi. Tuj s kletva ij putvardil...”

Tazi sveta ij parvata u istorijata na Čarkvata, kujatu, kača májca i drugárca, ij stignala da se álduva samá sébe. Još ud 1970 gudina ij počnalu da se hurtuva, či ij sveta, a ud 1973 gudina sé po-više nuvinu pišat za néja, za tejna žuvot, za tejnata kurážnost, za tejnata vera, za tejnata mila kantu žuvota. Pisali sa, či tazi mláda 39 gudišna žina i májca ij umrela tugázi, katu ij rudila na sveta čitvartotu ditence. „Bilá ij hubanka, izučéna, moderna, elegántna. Ij kárela automobil i ij svirila“ – prekázva tejna drugár Pietro. „Takvazi ij bila, kača mlogjije drugjije žini“ – duma toj – „i pá druga: mlogu ij bilá pubožna i jáku se ij uvervala u Božijata pruvidnost“. Tazi vera tá si ja ij upázila du sétinja denj na tejna žuvot.

Kača dofturca ij znájala, či po-više ud kaće sigurnu ni šté izburávi da prežuveji rožbata na tejnotu dite i pá se ij nadevala, či Bog moži da gji izbáve i dvete, to jest i néja i tejnotu dite – mumičitu. U satu ij iskala da izpalni Božijata ole a tuj ja ij kuštuvala i ij platila skapu.

Gianna se vleče ud idna čéledna familija. Na svátbata na tejnite rodnici mumata ij dubávila idno svetiče, kujétu ij predstávelu idno krutu s 13 dičeta, a pud tuj ij bilo napisanu: „Možiti da si izberéti!“ Mládata ij izviknala: „Sate tezi gji išta!“ Makár či sa bili izučéni, i dvámata rodnici sa bili u trécija red. Nášta svetata ij bila dvanájsetotu dite na tejnite rodnici. Nekuja ud tezi dicá sa izmreli, katu u vremeto na Parvija svetovin boj tám ij imálu predubávešta bolest. Nakáze i žalusti sa gji stigali ama tija satu sa predeleli s pumušťta na tejnata jáka vera. Ud tazi familija sa izlezali dváma dofture, dváma misnici, idin inžiner i idna kalugjerica...

Tezi rodnici katu sa se užénali sa se slogali da molat za zágjnu da umrat na idnaž. U žuvota tija satu sa iskali zágjnu da ji právat i taj sa iskali i da umrat. Na 28 april 1942 gudina baštata duma na májca ji: „Ni se useštem dubre, za umra“. A žinata mu duma: „Ni moži da umréš, či méne ništu ni me buli“. Ama du večera ja ij šlagiralu (paralizija) i na utre ij umrela. Baštata ij umrel čitiri meseca po-kasnu.

Gianna se ij prečistila za paruv pać još katu ij bilá manena. Du katu sa žuveli rodnici je i, posle i tá kača i tej, sa hodili na ránnata misa seku sutirna i tám i tá se ij prečistvala zágjnu s tej.

No da hurtuvam po-više za „svetata“. Zašto ij sveta tazi dofturca? Tejnata sistra taj utguváre: „Otu zámánj ij varšila i ij izpalnivala dubre Božijata ole. Tá ij imála gulemu sarci, palnu s vera. Tuj ja ij pumágalu za da vídi u satu Božija dár ali Božijata ole. Tá ne se srámela, či ij verna, negu zámánj ij rábutila kulu Čarkvata, meju mladinata, zámánj ij svedočila, ij razširevala Isusa i Négvotu učenji. Za da ja vervat, tá duma i za néja, kaćétu i za makár kogu, kojtu varši takvazi rabota, či náj-parenj ij nužna mulitvata. Sámu, či treba da molimi s vera, nadežde i mila“.

Pá tá tulumáči, či i rabotata moži da badi mulitva. Seku náša právba da ja prepuračémi na Boga, za Négvata sláva da právimi satu. Da molimi sutirna i večar, ama hubeve, ne u odara, negu kleknič i da premislimi tuj, kujétu ji ubáždemi. Ud druga starna, biz svetata misa ni moži, ni moži s drugu neštu da ja pudpalnimi. Kolkutu ij možnu da se prečistvami – mu uči tá. Prumislénjéťu da trájí makár déset menute, da se udbijmi i prez dene u neku čarkva, da molimi kronicata. Taj duma tá: „Biz sredustujánjéťu na Blaženata Divica Marija ni šté se spasimi“. Da rábutimi velikodušnu i s puniznost i da ni čekami homa da vidimi ploda na nášta trudba.

Izučila ij za dofturca da ceri májčite i dicáta i, udvan tuj, da dumestva izčupinite kokalici. Zašto báš dofturca? „Taj možim nija dofturete da služimi horata. Misnicite se dubližvat seku denj du Isusa, a nija dofturete, prez bulnávite, pá du Isusa stignimi“ – duma tá i dupalniva: „Samija Isus ij kázal: «Sam bil bulnáv i sti me puháždeli»... Udvan tuj, i da néma cera više za bulnávija čeleć, tozi čeleć ima duša i tazi duša

možim da ja zanesémi du Isusa“. Báš zaradi tuj idno vreme se ij mislila da utidi u misionstvu i tám da rábuti, da pumága. No du na sétne, osubitu, či ne báš bilá ud náj-zdrávite, se ij udkázala ud tazi miselj i se ij užénala za direktora na idna fabrika.

Ud 1950 gudina pa čač du tejnata smrač Gianna ij rábutila u idno sélu. Denja i, častu pate i nušća, tá ij bilá u službata na bulnávite, osubitu na dicáta i na saklétinite, ud kujatu ništu ne prejémela, negu mlogu pate ij ustávela na tarpézata i medecini. Nikade ne trebalo da ji se molat, nikumu ne udkázvala i za tuj osubitu stárite sa ja nasarcevali s pu neku pitél, neku jajcé ali cveči. Učila ij májčite da si milvat i grižisvat dicáta i da gji prejémet gá Bog gji dareva. „Náj-gulemija greh ij da ni prejémiš Božija dár“ – ij dumala tá. Unezi pak, kujatu sa grešili, gji ij pumágala da se izdubrat s Boga. Sate gji ij kurážila, gji ij usarcevala i ij probala da ulejé nadežde u tejnite sarcá. E kaće hubanči ubážde tá: „Sveta trasi radustta, ama deléku ud Boga ništé ja nameri. Nija smi razbráli, či radustta ij u Boga. S Isusa u sarcito, nosimi i radustta. Toj za mu badi silata, kujatu za mu pumága“.

Katu se ij izgudila, Gianna taj ij pisala na tejna izgudenić: „Bij štela da te napráva blažen i da bada takvazi, kakvatu ti zaktevaš – dubra“. Na négva red toj ji utguváre: „napravi satu vazmožnotu za nášta familija da badi krastijánska familija“. Tejnotu vinčenjji se ij dugudilu na 24 septembér 1955 gudina.

Gianna ij bilá malku nakažisana, či e još ni stiga ditetu. Taj piši tá na idna ud tejnite drugárči: „Muli za Bog da mi práti skoru mlogjije čitevi i zdrávi dicá!“ Parvotu ji dite se rážde na 19 november 1956 gudina. Drugotu se rážde na 11 december 1957 gudina. U 1959 gudina na 15 juli se rážde trécotu ji dite. Taj, či ima idno monče i dve mumičita i zatuj tá duma: „Aku mončitu mi za ima idno brátelče, tugáz za napusna rabotata i za bada sámu májca“. Posle se šáli: „Treba da barzam, či smi ustareli, sigje-e za navarša čitiriset gudini“. Ud furt tá se ij mislila da imat makár čitiri dicá. U 1961 gudina u meseca juli tá sapcásva, či se namerva u noseštu stánji (ij bremenna). Sled dvá meseca usešte, či neštu ni jé u red, neštu ji rasté vatre u néja. Taj ij bilo: namerili sa ji idin otic (rák). Du na sétne sa ja operirali. Tá ij bilá dofturca i ij dávala upatvanji na dofturete, kujatu sa ja operirvali, da ni právat ništu, kakotu moži da ji naškodi ditetu. Aku ij nužnu, da ni se bunat, negu ditetu treba da ustáni i da žuveji... Jáku se ij nadevala, či Bog za ja izceri i Májca Božija za ja pumogni. Zatuj, s idna prelega katu ij bila vaz tejnata drugárca, na trepčite ij pumilvala tejnotu monče, posle se ij zavarnala i mu ij kázala: „Moži bi za sétin pać vidiš nána ti Gianna“.

Mlogu si ij milvala trite ji dičeta i pá taj i unuj, kujétu ji ij nosila pud tejnotu sarci i skoru ij trebalo da se rudi. Kača dofturca satu ij znájala ama ij bilá gutova za makár kakaj álduv. Smi u 1962 gudina na 20 april. Bilo ij báš Velik petak i tá, zágjnu s tejna drugár, flezva u špitále palna s nadežde da dunesé na sveta tejnotu čitvartu ditence. Trite ji dicá taj sa dumali: „Mámi barži za si dodi, ali s idno brátelče ali s idno sistriče“.

Prudalževa na 10-ta starna

Monsenior Gjuka ÁUGUSTINOV,
dekán i kanonič

Sveta Gianna Beretta Molla

Prudalženji ud na 9-ta starna

U 11 saháte se rážde idno hubanku mumiče. Tá ji milva ama ništu ni duma. Na barži sa počnali strášnite bulevi. Cela nedele se bori, ni ustáve ništu da ji dávat protiv bulevite zaštotu išti da ustáni s čist rázum. Častu pate si ij hápala karpíčetu sámú da ni krišti ud bulevi. Bedevá ja briguvat dofturete, bedevá špitále ij palin s hora, kujatu sa dušli da ja usarcevat, da ja kurážat, da molat za néja. Tá si vika na ime trite ji dicá, zaštotu usešte, či za gji napusni. Bedevá dicáta ji ja čekat da si dodi ud špitále, tá više ni šté se vrášte vaz tej, da igráji s tej...

Manenata Gianna-Emanuela si žuveji mirnata parvite ji deni na тази zeme. Čac katu ij purásila ij razbrála kolku ja ij čekala, kolku ja ij milvala tejnata májca. Tejna baštá ji ij prekázval, či májca ji tolkuz ja ij milvala, či si ij harizala tejna žuvot za néja báš taj kačétu Isus mu učí: „Néma nikuj pogulema mila ud kačétu ondzi, kojtu si hariži žuvota za négvite prijatele“.

Napreć da počni da tagli da umré, Gianna još ij svánila da išti da ja zanesat u tejnite dumá. Taj se ij dugudilu. Dicáta ji sa spáli a baštata ne imál kurážnustta da gji sabudi. Celata nošt ja ij stražuvál i sutirnata u osem saháte, Gianna ij pučínala mirnata. Na krastta ji sa napisali „28 april 1962 gudina“, to jest ne bilá navaršila još čitiriset gudini.

Napreć da utidi u špitále tá sata kašta ij preméla, satu ij naredila, satu ij ugudila na négvotu si mestu, kača gá bi se preprávela da izpatuva nejdi deléku. Tejna drugár nikade ne ja ubarkval s pitankata „zašto?“ Tá mlogu se ij molila na Boga da naprávi taj, za da se rudi ditetu ji, kujétu ij imálu právu da se rudi, no da ji ustávi i tejna žuvot, da ustáni i tá pukraj tejnite dicá, pukraj tejnata familija. Aku pak Bog drugijjáče ij udlačil, i tá udlačna ij iskala za tejnotu dite da ustáni u žuvot! S тази tejnata udlačba tá ij dunéla álduva.

U sétnite ji deni taj ij dumala na sistra ji Virginia: „O, sassém druga cena ima satu u smratnija mu sahát! Kolku raboti sa udvišni, ništu ni vredat, a nija smi gji daržáli za glávni?!“ Proba s dvete ji race da pregarni i da celuva križčitu i, šapnič, duma: „O, aku nitu Isukrast, tugáz koj drugji da me raztuši u tezi mačni migve!“

Svedučánstavata za néja sa sabráni u čitiri knjigi, kujatu sadaržet sassém 2570 listá. Dváma sveti bašti (pápve), kačétu i kardinále i drugijje hora svedočat, či tejna žuvot i tejnata smrać ja ugvádet za primer na užénatite žini i na májčite.

Gianna Beretta Molla si ij álduvala žuvota za tejnotu dite da se rudi i da žuveji.

Balgarskata Daržávna Agencijata za Balgarete ud Čužbina puzdráve banátsčite balgare

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

ДО

VIII ФЕСТИВАЛ „JAKU RONKOV“

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

Скъпи сънародници,
Уважаеми госпожи и господа,

Превертностите на историята са причина една част от чедата на майка България да напуснат своята родина и се разпръснат по цялата земя. В Банат е формирана една от най-интересните български общности извън България. Вие сте пример, че в човешката история успяват да се съхранят само онези народи и общности, които мога да излъчат от своята среда достойни, морално издигнати хора, готови на себеотрицание за общото благо. Общността на банатските българи роди и възпита дейци като академик Еузебиус Ферменджин от Винга, архиепй на Римокатолическата църква и изявен историк на Европа; Йозеф Рил от Модош, просветител приспособил латинската азбука и превърнал банатския български говор в книжовна норма; Карол Телбизов от Стар Бешенов, Яку Ронков от Стар Бешенов и много други.

През 30-те години на XX век, вашите предци развиват много активна културна дейност, която се определя като ново или второ Възраждане на банатските българи. Изявява се българската идентичност, влиза се във взаимодействие с българите в другите райони на румънската държавна територия и зад нейните граници, с родината-майка България. Главните двигатели на това движение са господата Иван Ферменджин, Карол Телбизов, Антон Лебанов и разбира се многозаслужилия и многоуважаван учител Яку Ронков.

Създаденото и ръководено от Яку Ронков „Певческо дружество“ е един основните фактори за възраждането на българската традиция, не само в Стар Бешенов. Дружеството има сериозен принос за единението и просвещението на банатските българи. Песента „Хайде да се съберем, палкене които се зовем“ става химн на новото възраждане и до днес разпалва родолюбивите чувства в сърцата на всички българи, които я чуват.

С примера и заветите на народни будители, като Яку Ронков, вие участвате активно в демократичните промени в Румъния и давате своя принос за българо-румънското и общоевропейското сътрудничество.

19.11.2011 г.

С уважение

РОСЕН ИВАНОВ
Председател

NAZNAJÉNJI

Členvete na filiálata Timišvár na B.D.B.–R., kujatu još ni sa platili kotizácijata za тази gudina sa pukánat da dodat da si izplatat тази dlažnust, u centrálnotu sedálište na Družstvotu ud Timišvár, Piața Unirii, nr. 14, náj-kasnu du 16 december, seku robotin denj ud 10 du 16 saháte, a pundelnić i megju 18–20 saháte. Telefone za kontákt: 0755019033, 0721684580 – Ivánčov Ána-Karolina, predsedátelka na fil. Timišvár na B.D.B.–R.

PUKOJNITE

Na 27 november 2011 g. se navaršvat 3 gudini ud katu mu ij napusnala nášta milna i dubra

FRÁNJOV MARIJKA
(rudéna KELČOV)

Ja užálva familijata.

Pučinak véčín i Ráj nebésčí daruvaj ji, Guspudine!

Na 4 december za se navaršat tri gudini ud katu mu ij napusnala nášta milna tétka i sistra

SABĂU ECATERINA
rudéna MESKIN

Za néja žálat: plemennicata prof. Ána-Marijka Ciocani s unučkata Ána-Marijka, plemennika Péri s unučitata Péri i Miki i tejnata sistra Áni.

Pučinak véčín daruvaj ji, Guspudine!

Na 27 november se navaršvat dévet gudini ud katu mu ij napusnal nášta milin sin, brát i unuk

NÁKOV ČIPRIJÁN
ud Deta

Uveć za gu imami u nášte sarcá!

Guspuđin Bog néka da mu dari Ráj nebésčí!

Na 6 december se navaršvat 6 gudini ud katu mu ij napusnal nášta milin i dubar drugár, baštá i dedu

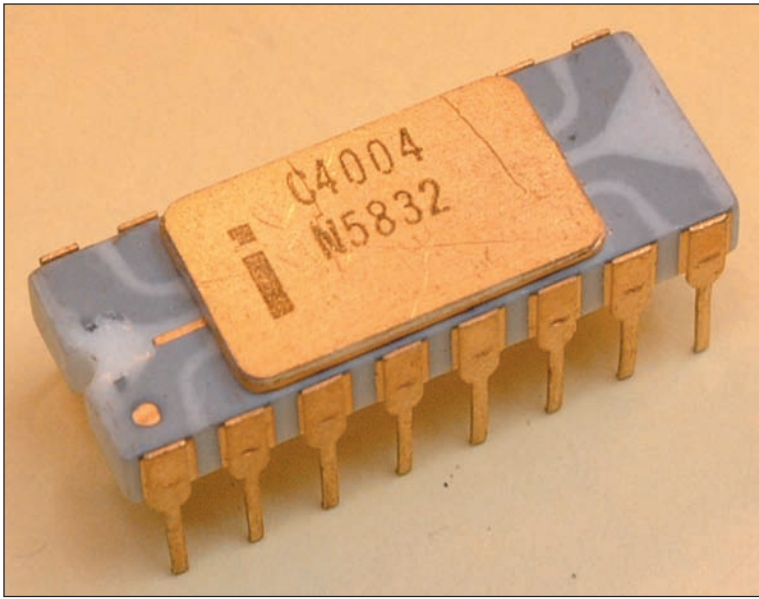
TUTURILOV VÁNJI
ud Brěšća

Gu užálvat i nikade ništa gu zabrávat: drugárcata Kina, dešterete Marijka sas zača Kogju i unuka Páli s Mári.

Pučinak véčín i Ráj nebésčí daruvaj mu, Guspudine!

Na mlogu gudini, Intel!

Na 15 november t.g. sa se navaršili 40 gudini ud katu kompánijata **Intel** ij sazdála parvija komersiálin mikroprocesor – **Intel 4004**, katu pu tozi náčin ij ugudila usnovata na digitálnata revolucija. I makár či mlogijie hora ni sa videli nikade u tejna žuvot kaće izgadva idin mikroprocesor, to máj sincata ud na sveta uputrebuvami dnés ustrojstva, kujatu sadaržet mikroprocesore. Mikroprocesorete sa dnés „mozacite“ na kompjuterete, na telefonete, na automobilete, na štapárnícite, na rádio aparátete, na televizorete i na mlogijie drugijie sekudenjšni ustrojstva, biz kujatu više ni možimi da žuvejmi. Razprustranevanjétu na sate tezi „umni“ ustrojstva se dalži i na tuj, či **Intel** ij slédval i slédva zákuna na Moore, kojtu prognozira tempo za razvi-vanjétu na silicievata tehnologija: ud dve na dve gudini broja na tranzistorete ud chip-a se udvujáva (dublirva), katu u saštotu vreme se puviševa

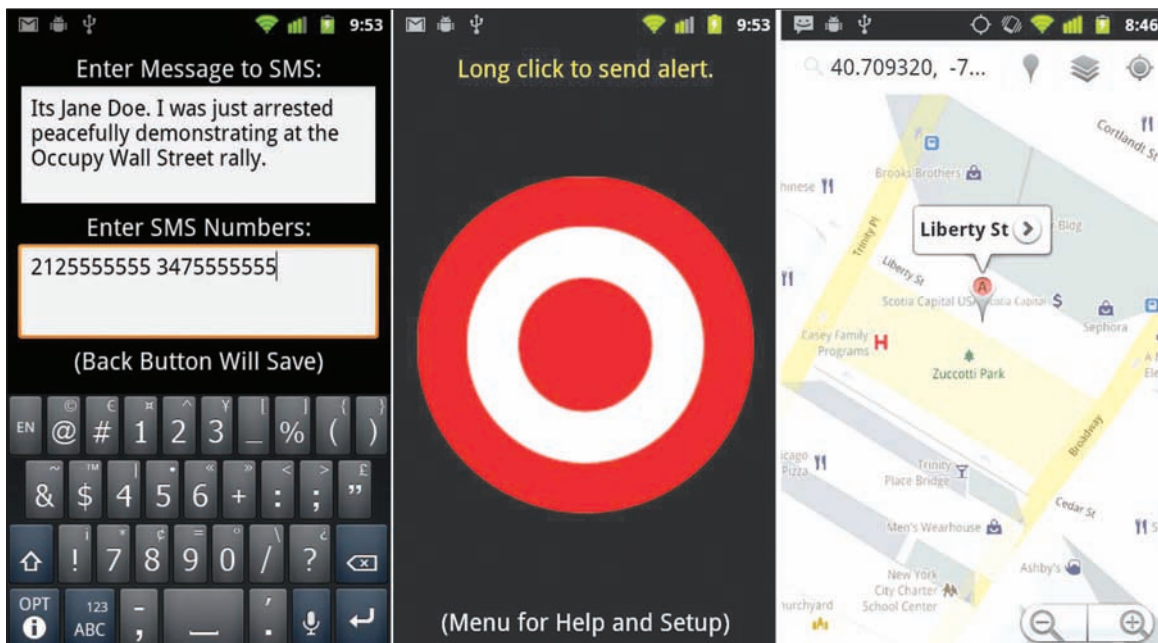

Prezidenta Barack Obama sas sazdátelete na parvija mikroprocesor: Federico Faggin, Ted Hoff i Stanley Mazor (17 november 2010 g.)

funkcionálnustta i se namalevat cenite za negvotu sazdávanji. Aku uspuredimi parvija procesor **Intel 4004** s dnéšnite procesore **Intel Core** za sapčásami, či seku tranzistor hára sas pu 5.000 pate po-málku energija du katu cenata mu ij namalila sas kulu 50.000 pate. Aku uspuredimi skorustta na parvija mikroprocesor **Intel 4004** (kojtu ij rábutil na 4 bit-a i na čestuta ud 0,5-0,75 MHz) s dnéšnata generácija procesore, ij kača gá bijmi uspuredili skorustta na idna kukareška (kulu 5 métera u saháta) sas skorustta s kujatu bega u idin maraton atleta ud Kenya Patrick Makau Musyoki (kulu 20 km u saháta); mikroprocesora **Intel 4004** ij imál 2.300 tranzistore du katu idin dnéšin procesor ima kulu idin miliárd tranzistore (**Intel Core** ima 995 miliona tranzistore).

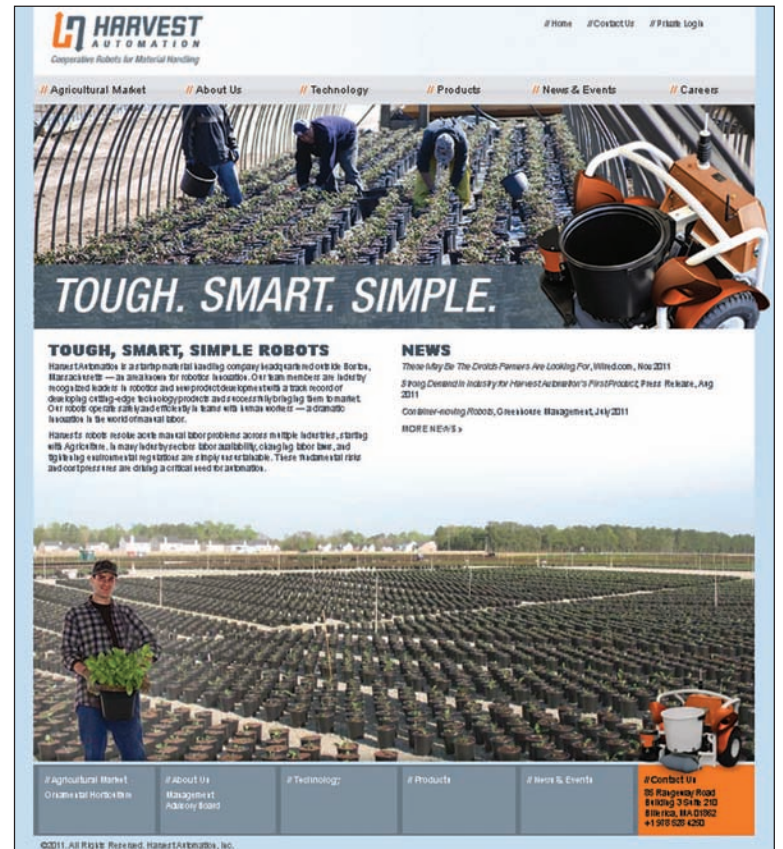
Sa te arestuvali? Telefone za ti pumogni!

Programista Jason Van Anden ud Brooklin ij napisal idin interesin prográm za mobilnite ustrojstva, kujatu uputrebuvat platformata **Android**, kojtu moži da pumogni na arestuvanje hora. Prográma **I'm Getting Arrested** (<https://market.android.com/details?id=us.quadrant2.arrested>) izprášte za idna-dve sekundi SMS kantu sate unezi, kujatu za uklučini u idin speciálin spisak: drugáre ali drugárcata, rodnícite, prijatelete, šéfa i advokáta. Teksta na mesáža i spisaka sas telefonnite numere na kojtu da badi izprodin SMS-a se zapisvat predvaritelnu. Jason Van Anden ij napisal tozi prográm sled katu négvata prijatelka ij bilá zadaržána pu vreme na protestite **Occupy Wall Street** ud New York i ij vazmožnu prográma da ij pumognal na mlogijiete aktiviste ud dene na másovija protest ud 11.11.2011 g. Ubiknuvénu, sled katu nekuj ij arestuvan, toj moži da dadé sámú idin telefonj za da izjavi, či kako se ij dugudilu sas négu, ama častu pate se dugážde policijata da ni dupušte da se dadé niti makár idin telefonj. U pudobin slučaj pumága prográma **I'm Getting Arrested**, zaštotu ij dustátačnu da se natisni sámú idin butonj, makár i telefone da se namerva u džéba. Interesnu ij, či za sigá sas pumuštta na tozi prográm možat da se izpráštet SMS u sate arábsците daržávi, u Rusija, Turcija, Rumanija i u máj-sate daržávi ud Europejsčija Sajuz, ama ne i u Balgárijia!

Robot u pomušt na zemedelcete

Zemedelcete, fermerete ali sobstvenícite na palánči, kugátu ubrabotvat zemete, kugátu sejat, kugátu ugvádet rázsadi ali kugátu berat rožbata i t.d. právat nipekasnatu različni raboti, kujatu se puvtáret častu, tojest izvaršvat idna rutinna rabota. Taj kaćétu mlogijie ud tezi izvaršini raboti sa primitivni i se puvtáret, tija možat da badat avtomatizirani. Taj sa mislili i

nekolku amerikánsći i europejsći kompániji, kujatu sa počnali da právat miniaturni robote, kadarni da izvaršvat značitelna část ud rabotata na zemedeleca. Naprimer firmata **Harvest Automation** ud Massachusetts (<http://www.harvestai.com>) testirva u momenta idin robot sas giroskop, kojtu ij kadarin mlogu barži da prenáse kovčita sas rázsadi sas različni razmeri i da gji narižde u redve sas idnákvu razstujánji idno ud drugu.

Naprimer, aku hurtuvami za idna razsádnica za dravčeta ali za cveća, to tazi ij náj-glávnata rabota tám: u počnivanjétu na sezona se ugudat mlogijie kovčita i sandáčita sas cveća ali mládi dravčeta, a na krája na sezona tija sa prebráni, sa natuvárinu u kamione i sa zaneséni na pazáre za da badat purdáini. Aku se mislimi, či kolku pate bi trebala idin čeleć da se navížde za da narižde tezi rázsadi, posle za da gji preberé, si dávami isáp, či idin pudobin robot si zaslužva cenata. U momenta robotite na **Harvest Automation** se testvat u 11 razsádnici ud USA i du krája na gudinata za se namervat i za prodanji, katu cenata za badi ud 25.000 du 50.000 USD. Makár či, za námu, cenite izgadvat zadosta gulemi, za množstvotu amerikánsći fermere tija sa zadosta prelični. Osubitú či idin takazi robot se uputrebuva mlogu lésnu: toj treba sámú da se ugudi sas licitu kantu kovčítata ali sandacite, kujatu treba ukáreni u serata, da se natisni idin buton na *touch screen*-a za da se pukáži obekta na rabotata i sled tuj da se uvedé razstujánjétu na kujétu treba da badat preniséni kovčítata ali sandáčitata. Robota moži da rábuti 24 saháte nipekasnatu i da zamené 10 duši, katu investicijata u négu za se amortizira sled kulu idna gudina i puluvina.

M.M.

S prelegata na hubančite 25 ženitbensci gudini kujatu gji navaršvat na 23 november naše milni rodnici GHERASIM GÁBI i LIZI ud Brěšća, gji puzdrávet tejnata deštere Marijka s Bogdan i dváta sinve, Gábi i Vánji. Tija nji želat mlogu srěca i zdrávi u žuvota, a Májća Božija da badi zámánj s tej i da gji bráni i nadálja. Vu milvami i vu želimi „Da vu Bog žuveji!“

Sas rádust, vášte dicá.

Na 25 november familijata TAPANOV ČÉPU i TEREZKA ud Brěšća si praznikuvat 60 gudini ženitbensci žuvot. S tazi hubanka prelega sa puzdráveni ud dešterete Rácka i sina Pálču, ud zača Páli, neveta Ánka, unucite Ána-Marijka, Marijka i Čépi, začovete Miháj i Joži i práunucite Aleksándra i Andreea. Sate nji želat „Mlogu gudini napreć!“, mlogu zdrávi, dalag i blažen žuvot.

Da vu Bog žuveji!

Pe 24 noiembrie NEVAN CHELCIOV a împlinit un anișor, motiv pentru care Tina, Venci și Răzvan Chelciov îi doresc: „Un cer senin și fără nori ca viața să-i fie, Să aibă în cale numei flori, succes și bucurie!“

Da te Bog žuveji, Neván, ti želat i bábi i dedi ud Dénta.

Na 18 november GERGULOV DÁNI ud Deta ij navaršil hubančite 2 gudinci, a négva báči GERGULOV GÁBI na 23 november ij navaršil 10 gudini. Sas tezi hubanči prelegji tija sa puzdráveni ud táti i mámi, ud bábi, ud čiči i nána. Sate nji želat mlogu zdrávi, srěca, rádust, vésel i blažen ditinsci žuvot.

Da vu Bog žuveji na mlogu gudini!

GABI GHERGULOV din Deta a împlinit pe 23 noiembrie 10 ani, iar frățiorul lui, DANI, pe 18 noiembrie a împlinit 2 anișori. Cu ocazia acestor frumoase evenimente bunicul Gigi, bunica Bora, cele două mămici cu cei trei verișori din Deta îi felicită și le doresc multă sănătate și tot binele din lume.

La mulți ani!

Za hubančite 13 gudini, kujatu MINEL VIŠÁN ud Deta gji ij navaršil na 23 november ij puzdráven ud májća mu i baštá mu i ud négva brát Álex. Tija mu želat da gu nadari Guspudin Bog s mlogu zdrávi, srěca, mir i blaženstvu u žuvota. Mlogu gudini napreć! La mulți ani, Minel!

S prelegata na négva rodin denj, 13 gudini na 23 november, VIŠÁN MINEL ud Deta ij puzdráven ud bábi ud Brěšća, kujatu mu želi satu náj-hubavotu ud na sveta, a Májća Božija da gu pázi i bráni zámánj u žuvota.

Da te Bog žuveji na mlogu gudini!

Za hubančite 7 gudini kujatu gji ij navaršila na 19 november, ČOKÁNJ MARIJA ij puzdrávena ud tejna báči Razván, ud mámi i táti i ud bábi ud Brěšća. Sate ji želat na Marija mlogu zdrávi, srěca i rádust u tejna žuvot.

Da te Bog žuveji na mlogu gudini!

Na 28 november RÁDULOV GEORGIANA navaršva hubančite 10 gudini, prelega s kujatu ja puzdrávet členvete na ansámbala „Brest“ ud Brěšća, kujatu ji želat mlogu zdrávi, srěca i blaženstvu u žuvota.

Na mlogu gudini!

S prelegata na rodnija denj RÁDULOV GEORGIANA ud Brěšća, kujatu na 28 november navaršva hubančite 10 gudini, ij puzdrávena ud mámi i táti, ud sistrite Ána-Marijka i Moni, ud bábi i dedi ud Brěšća, čiči i náni s Gjuka, Péri i Šebi. Tija ji želat da ja nadari Guspudin Bog sas mlogu zdrávi, srěca, rádust i blaženstvu u žuvota.

Mlogu gudini napreć, Georgiana!

Idin hubanči i gurašt pozdrav za RÁDULOV GEORGIANA ud Brěšća, kujatu na 28 november za navarši hubančite 10 gudini. Sas tazi prelega ij puzdrávena ud uča ji Péru, učinája Ána-Marijka, káka ji Marijka, manenata Áni i bába ji Marijka. Tija ji želat mlogu srěca, rádust, a Májća Božija da ji badi zámánj u pomušt.

Da te Bog žuveji!

Čestit rodin denj želimi na PARVÁN ADELINA ud Deta, kujatu na 26 november navaršva 8 gudini. S tazi hubanka prelega ja puzdrávet mámi i táti, brátelčetu Dominik i bábi ud Brěšća. Tija ji želat mlogu zdrávi i srěca u žuvota, a Májća Božija da ji badi zámánj u pomušt.

Da te Bog žuveji na mlogu gudini!

Za hubančite 10 gudini kujatu gji ij navaršila na 23 november, BIBERA MELISA ud Deta ij puzdrávena ud mámi i táti, ud bábi i dedi ud Brěšća, ud tétka i čiči s Pául i Lukas. Tija ji želat mlogu zdrávi, mlogu srěca i rádust, vésel i blažen ditinsci žuvot.

Da te Bog žuveji na mlogu gudini!

Na 14 november KATARINKA KELČOV ud Dénta si ij praznikuvala rodnija denj, prelega s kujatu ja puzdrávet tejna sin Venci s Tina i unuka Razván. Tija ji želat mlogu, mlogu zdrávi, rádust i blaženstvu u žuvota.

Mlogu gudini napreć!

Za hubančite 4 gudini, kujatu LUKA BRATÁN gji navaršva na 24 november, ij puzdráven ud mámi i táti, čiči, bábi i dedi ud Brěšća, bábi i dedi ud Arád, Anabel s lélka i čiči i bábi i dedi ud Nemsku. Sate mu želat „Mlogu gudini napreć!“, da rasté u mir i zdrávi, da badi zámánj rádusin i blažen, a Májća Božija da gu pázi i bráni ud seku zlo.

Da te Bog žuveji!

Invităm cititorii noștri de etnie bulgară, indiferent de limba în care scriu și citesc (română, bulgară literară sau în dialect) să ne trimită materiale scrise, legate de istoria, cultura, tradițiile, obiceiurile bulgarilor, precum și creații literare proprii (poezie, proză, teatru etc.) spre a fi publicate în paginile publicațiilor „Nășa glás“ și „Literaturna miselj“. Materialele vor fi trimise la adresa redacției: Timișoara, Piața Unirii nr. 14, fax. 0256-490697, e-mail: uniunea_bulgaradinbanat_romania@hotmail.com.

Manuscrisele nu se returnează.

Conform art. 206 din Codul Penal, responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului aparține autorului

Redakcionna kolegija:

- Stěpanku Velčov – glávin redáktor;
- Miki Márkov – zamestnić glávin redáktor i tehnoedáktor
- Ána-Karolina Ivánčov
- Tuši Petkov-Šehabi
- Mons. Gjuka Augustinov
- Ánka Nákov
- Toni Uzun
- Vánju Bobojčov
- Péрку Telbis
- Áni Todorovič

Korespondente ud čužbina:

- Svetlána Karadžova
- Gjuri Augustinov (Gusti)

Ádresa na redákcijata:

Timișoara, Piața Unirii nr.14,
tel./fax. 004-0256-490697,
e-mail: uniuneabulgaradinbanat_romania@hotmail.com

ISSN 1223 – 0391